

gonosno se je tolkel pri Pasques in skušal Nemce prepoditi iz Dijona. 1. decembra so ga napadli Badenžani pri Autun-u, Garibaldi jih je vendar pregnal in tako pobil, da so morali vse popustiti v francoskih rokah. Zdaj se je Garibaldi združil z obristom Bourias-om in se spet pomekuol proti Dijonu.

Trdnjava Pfalzburg je kapitulirala, in ravno tako tudi Montmedi, v prvi so Nemci dobili 52 oficirjev, 1800 mož in 65 kanonov, v drugi 3000 mož in 65 kanonov in so osvobodili tudi 237 vjetih Nemcev. Prusi so se morali umekniti iz Verneville in Dreuxa. Pruska armada, ki je šla proti Havre, se je naglo pomeknola nazaj in je tudi zapustila Brecolle in Dieppe.

Iz severno-zahodne Francoske se poroča, da se Francozi prav junško obnašajo in da gre 30.000 mož k loarni armadi z vsem potrebnim, za vojsko dobro oskrbljenih. General Maignart pa gre proti Havre, katero mesto je z vsem dobro oskrbljeno in katero se hoče braniti do zadnjega moža.

Francoske armade rastejo tako rekoč iz zemlje, in so od dne do dne bolj navdušene in dobro vodjene, in zato je tudi položaj Nemcev od dne do dne bolj nevaren, in morebiti bodo še Prusi krvavo plačali svojo ošabnost. Da še miru zdaj tako hitro ne bode, to se vidi iz vseh priprav na obeh straneh, in pruski kralj sam naznanja armadi, da jo čaka težavna zimska vojska sredi med hudim sovražnikom.

Gospodarske stvari.

Vrt se naj prekoplje ali v jeseni ali v zimi?

Mnogokrat se je že reklo: „Gospodar se naj pri obdelovanju polja ozira na vrtnarja!“ Jaz pa rečem: vrtnar se pri obdelovanju vrta tudi naj v večih rečeh naj ozira na kmetovalca. To bi posebno dobro bilo pri prekopanju vrta.

Ko gospodar naj hitreje svoje pridelke iz polja spravi in tega polja noče rabiti za pašnik, se podviza polje podorati. Posebno pa gleda vsak dober gospodar na to, da še pred zimo preorje vse dobre njive (strnišča), in to ne samo zato, da mu tega ni več potrebno delati v spomladi, temuč tim več zato, ker so ga skušnje učile, da če se njiva preorje že v jeseni, postane bolj rahla in tudi bolj rodovita. Gospodar hoče namreč po takem preoranju doseči to, da zemlja skoz zimo bolj strohni, ali kakor navadno pravijo, si bolj počine. To bi se reklo z drugimi besedami, zemlja mora znotraj neko kemično premembo dobiti, ktera čini, da v pomladi bolj rodi.

Vrtnar pa z večšino tega ne stori, t. j. njenu to celo ni stalno pravilo, da bi taki v jeseni že prekopal vrt. Da se s tem ni reklo nič neresničnega, se vsak sam lahko prepriča, če v jeseni ali po zimi malo na naše domače vrte pogleda. Tukaj se nahajajo skorej vse grede ne samo ne prekopane, temoč vse je še celo tako, kakor je bilo tedaj, ko so se v jeseni pridelki iz gred pobrali, sube fajzlove ali cvetličine stebila, zeljevo kocenje in drugi rastlinski ostanki in med njimi še zmirom zeleni drač, vse nam kaže zadost jasno, kaj je rastle preteklo leto na ti ali ti gredi, in da se vrtnarju ni zdelo potrebno, da bi bil grede prekopal in drač pod zemljo spravil. Temu je še dovolj časa v spomladi, si morebiti misli, ali pa morebiti zato pusti vse na gredah ležati, ker še ni mislil na to, da zemlja pred zimo prekopana, bolj redivna postane.

Naj večši vzrok boljše redivnosti pa se mora iskati v tem, da, če se zemlja v jeseni prekopa ali preorje, se z rastlinami ali njih ostanki, pognoji, gospodarji pravijo temu „zeleno pognojenje zemlje“ in to zlo štimaajo, ker v novejšem času sejejo že nalašč grahorico po njivah in celo po vinogradih, katero tedaj, ko naj lepše raste, podorjejo ali podkopajo. Ali ne samo zelene rastline, temoč tudi celo suhi ostanki rastlin imajo neki več, neki manj gnojnih delkov, kateri če skoz zimo pod zemljo trohnijo, se iz rastline izvlečejo in tako služijo v spomladi kot dober gnoj, ki redi setvo. — Dalje se mora preudariti, da se po podoranju ali po prekopanju premeša zemlja, in da je zlo važno pri obdelovanju polja, če se vrže spodnja zemlja na površje in površna doli spravi. To obdelovanje polja ima spet tedaj naj večšo korist, če zemlja, ktera se podorje ali podkopa, dobro strohni, kar pa se le najlože zgodi, če je dolgo časa podorana ali prekopana.

(Dalje.)

Dopisi.

Iz Maribora. Mariborska čitalnica je imela 18. t. m. občni zbor, pri katerem je naj prej denarničar položil račun, iz kterega se je izvedelo, da ima čitalnica 576 gold. 99 kr. gotovega premoženja. Po tem so prišli nasveti posameznih udov. Dr. Prelog je predložil, naj se obhaja prihodnje leto desetletnica čitalničnega obstanka in naj se v ta namen napravi velika beseda. Predlog je bil soglasno sprejet in se je še dalje sklenolo, naj odbor čitalnice to stvar prevzame in izvrši. Zastran naročitve enega ali dveh vekših dunajskih nemških časnikov je bila ostra debata, ki se je vendar končala s tem, da se naj to odboru prepusti. K slednjemu so bile volitve odbora in voljeni so bili ti-le gospodje: Dr. Prelog za predsednika, prof. Šuman za tajnika, dr. Serneč Janko za denarničarja, prof. Šinko Mat., dr. Serneč Jože, dr. Gregorič in Berdajs za odbornike, ker se je gosp. prof. Šinko odborništvu odpovedal, je bil mesto njega izvoljen g. dr. Ropoc. — Po volitvi je bila mala veselica, pri kateri so se prav izvrstno pevale slovanske pesmi in pri kateri so svirali prav dobro mladi slovenski diletantii. Vršili so se tudi lepi govori in lepe napitnice.

Iz ljutomerskih gor. Pretekli teden je tukajšnim občinam na ogled poslan bil „Slobodni Slovenec“. Mlad pa hud jastreb je, ki je mislil, da bode v našem kraju mahoma vse Slovence požrl t. j. v nemškutarje spremenil. Ali prepozno si prišel dečko! Zdaj smo že toliko podučeni, da take ptičke dobro poznamo in se jim ne damo vloviti. Odkrito pa ti povemo, da s teboj „Slobodni Slovenec“, nočemo nič opraviti imeti, in če bi še bil desetkrat bolj po domačem pisan in nam še dvajsetkrat „na ogled“ poslan, ti bomo vsikdar, kakor smo storili to zdaj, popotnico na hrbet zapisali in te poslali nazaj tvojemu tebe vrednemu očetu. — Svetujemo ti toraj t. m. a z a n e c (Schmierjunge), ki obrekaje naše duhovne in rodoljube, ne predrzni se več k nam, ker te sovražimo kot trn v peti! Mi, kot slovenski rodoljubi, bomo brali samo take slovenske časnike, ki delajo za naš pravi napredek, za naše blagostanje, sploh na to, da bi tudi mi Slovenci enkrat prišli do boljsega, česar vsega pri tebi ne nahajamo, ampak le zlobe, neumnosti in babje kvante, s kterimi hočeš razprtije delati med Slovenci. — Pojdi tedaj rakom žvižgat!

Od Turje pri mali nedelji 20. dec. Spet se nam bliža konec leta 1870. Leto, v kterem smo vsi avstrijski Slovani in posebej mi Slovenci preživeli mnogo britkih, akoravno semtertje tudi nekoliko veselih ur. To leto nas je vlada vedno pitala z raznimi volitvami, pri kterih nam je pevala uspavajoče pesmice, češ, da nas omami, zmeša in razjedini in tako lože v svoje nastavljene zanjke polovi. — Posebno mi štajerski Slovenci obžaljem in dobro čutimo ne nadomestljivo zgubo, v katero nas je pripravilo nemškutarstvo in mestno nemčurstvo pri slednjih volitvah v deželni zbor. Pa naj bo in tolažimo se le zdaj s tem, da večina naših državnih poslancev v dunajski lesenjači — med kterimi sta tudi naša dva izvoljena v mariborskem okraju — vse tako napačno delo, da se bode prej ali kesnej moralo vse pod klop vreči, če si še Avstrija hoče dalje pomagati naprej in sploh obstati. Mi Slovenci pa smo že dalnej popolnoma prepričani, da nimamo od sedanjega državnega zbora celo nič pričakovati, in obrnimo raji že sedaj vso pozornost, da se pripravimo dobro za prihodnje volitve, ktere bodo gotovo preje, ko preteče njih postavni čas. Da pa bomo tudi takrat dobro pripravljeni, je treba tudi še pred časom skrbeti, da na vse strani pride med ljudstvo mnogo narodno-političnih podučilnih knjig, slov. časnikov itd. Saj nas skušnja uči, da le narodno in politično podučeni kmet se ne da od nikogar omajati, temoč voli po svojem prepričanju, kakor spozna da je za narod in državo prav. Izgled tega nam je med vsemi avstrijskimi, naj bolj izobražen češki narod. Da nam je tedaj mogoče se dobro narodno in politično izobražiti, treba je, kakor sem rekel, da pride med narod mnogo takih podučilnih knjig in časnikov, treba je, da si povsod po slovenskem napravimo takih pripomočkov in sredstev, ki bi za malo ceno bralcu podajali take hrane. V ta namen smo tudi mi tukaj pri mali Nedelji že lepo število udov nabrali in upamo, da bomo brž po Novemletu tudi društvo bistveno vpeljali. Taka dobro utemeljena društva bila bi pa tudi brez dvombe največa podpora naše narodnosti, posebno v onih krajih, kjer je nemškutarstvo mest-